TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-9

KONU TÜRK ŞİİRİNDE KULLANILAN NAZIM TÜRLERİ

Halk Şiiri

Âşık Tarzı Halk Şiiri

Güzelleme, Koçaklama, Taşlama, Ağıt

Dinî-Tasavvufi Halk Şiiri

İlahi, Nefes, Deme, Nutuk, Şathiye, Devriye

Divan Şiiri

Tevhit, Münacaat, Naat, Mersiye, Methiye, Hicviye, Fahriye

ÂŞIK TARZI HALK ŞİİRİ NAZIM TÜRLERİ

GÜZELLEME: Doğa ve aşk konusunun coşkuyla işlendiği halk şiiri nazım türüdür.

KOÇAKLAMA: Kahramanlık ve yiğitlik konusunun işlendiği halk şiiri nazım türüdür. Epik, destansı bir anlatımı vardır.

TAŞLAMA: Toplumun veya kişilerin aksayan yönlerinin eleştirisini işleyen halk şiiri nazım türüdür. Divan edebiyatında hicviye, Batı edebiyatında ise satirik şiir adını alır.

AĞIT: Sevilen ve tanınan bir kişinin ölümü karşısında duyulan üzüntüyü

işleyen halk şiiri nazım türüdür. İslamiyet öncesi Türk şiirinde sagu, divan şiirinde de mersiyenin karşılığıdır.

DİNÎ TASAVVUFİ HALK ŞİİRİ NAZIM TÜRLERİ

İLAHİ: Allah'ın varlığını, birliğini, yüceliğini dile getiren şiirlerdir. Allah aşkı işlenir.

DEVRİYE: Devir esasını (Allah'tan gelip Allah'a dönmek) konu edinen tasavvuf şiirleridir.

ŞATHİYE: Tasavvuf konularını mizahlı bir biçimde işleyen, coşku hâlinde söylenen şiirlerdir.

NUTUK: Tarikata yeni giren dervişlere tarikat kurallarının, tasavvufun inceliklerinin anlatıldığı şiirlerdir.

NEFES: Bektaşi törenlerinde saz eşliğinde ve makamla okunması gelenek hâlini alan tasavvuf şiirleridir.

DİVAN ŞİİRİ NAZIM TÜRLERİ

TEVHİT: Allah'ın varlığını ve birliğini konu alan şiirlerdir.

MÜNACAAT: Allah'a yakarışı işleyen şiirlerdir.

NAAT: Peygamberimizi övmek için yazılan şiirlerdir.

MERSİYE: Ölüm karşısındaki üzüntüyü işleyen şiirlerdir. İslamiyet öncesi Türk şiirinde ise sagu, halk şiirinde ağıt karşılığıdır.

METHİYE: Din ve devlet büyüklerini övmek için yazılan şiirlerdir.

HİCVİYE: Bir kişi veya olayı eleştirmek için yazılan şiirlerdir. Halk şiirinde taşlama, modern şiirde satir, yergi ismini alır.

FAHRİYE: Divan şiiri nazım şekillerinden olan kasidelerde şairin

SORULAR

SORU 1:

Ağıt, sevilen ve tanınan bir kişinin ölümü karşısında duyulan üzüntüyü işleyen halk şiiri nazım türüdür. İslamiyet öncesi Türk şiirinde ……., divan şiirinde de ……..nin karşılığıdır.

Boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sav - Fahriye
B) Sagu - Mersiye
C) Nefes – Naat
D) Mersiye- Devriye
E) Koşuk – Methiye

Cevap: B

SORU 2:

……., toplumun veya kişilerin aksayan yönlerinin eleştirisini işleyen halk şiiri nazım türüdür. Divan edebiyatında hicviye, Batı edebiyatında ise satirik şiir adını alır.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Güzelleme
B) Ağıt
C) Nefes
D) Taşlama
E) Nutuk

Cevap: D

SORU 3:

I. Din ve devlet büyüklerini övmek için yazılan şiirlerdir. (Fahriye)
II. Allah'ın varlığını, birliğini, yüceliğini dile getiren şiirlerdir. (İlahi)
III. Doğa ve aşk konusunun coşkuyla işlendiği halk şiiri nazım türüdür. (Güzelleme)
IV. Devir esasını (Allah'tan gelip Allah'a dönmek) konu edinen tasavvuf şiirleridir. (Devriye)
V. Kahramanlık ve yiğitlik konusunun işlendiği halk şiiri nazım türüdür. (Koçaklama)

Yukarıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen nazım türü ile <u>uyuşmamaktadır?</u>

A) I. B) II. C)III. D) IV. E) V.

Cevap: A